

V Bruseli 20. 5. 2020
COM(2020) 552 final

SPRÁVA KOMISIE

Maďarsko

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

SPRÁVA KOMISIE

Maďarsko

Správa vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

1. Úvod

Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Doložkou stanovenou v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97, ako aj článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 sa uľahčuje koordinácia rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia vo svojom oznámení adresovanom Rade vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie COVID-19 súčasné podmienky umožňujú aktiváciu doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s názorom Komisie. Aktivácia všeobecnej únikovej doložky umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Pokiaľ ide o nápravnú časť paktu, Rada môže na základe odporúčania Komisie takisto rozhodnúť, že prijme revidovanú fiškálnu trajektóriu. Všeobecnou únikovou doložkou sa nepozastavujú postupy Paktu stability a rastu. Členským štátom dovoľuje odchýliť sa od rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za bežných okolností uplatňovali, zatiaľ čo Komisii a Rade umožňuje uskutočniť potrebné opatrenia koordinácie politík v rámci paktu.

Z údajov, ktoré maďarské orgány oznámili 31. marca 2020 a ktoré následne overil Eurostat¹, vyplýva, že deficit verejných financií v Maďarsku dosiahol v roku 2019 výšku 2,0 % HDP, zatiaľ čo hrubý dlh verejnej správy predstavoval 66,3 % HDP. Podľa konvergenčného programu na rok 2020 plánuje Maďarsko v roku 2020 deficit vo výške 3,8 % HDP, zatiaľ čo dlh sa plánuje na úrovni 72,6 % HDP.

Výška plánovaného deficitu na rok 2020 je dôkazom *prima facie* o existencii nadmerného deficitu podľa vymedzenia v Pakte stability a rastu.

Komisia v tejto súvislosti vypracovala túto správu, v ktorej analyzuje, ako Maďarsko dodržiava kritérium deficitu a dlhové kritérium uvedené v zmluve. Zohľadňujú sa v nej všetky závažné faktory a náležite sa prihliada na rozsiahly hospodársky šok spojený s pandemiou COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>.

Tabuľka 1. Deficit verejných financií a dlh verejnej správy (% HDP)

		2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Kritérium deficitu	Saldo verejných financií	-1,8	-2,5	-2,1	-2,0	-5,2	-4,0
Dlhové kritérium	Hrubý dlh verejnej správy	75,5	72,9	70,2	66,3	75,0	73,5

Zdroj: Eurostat, prognóza Komisie z jari 2020

2. KRITÉRIUM DEFICITU

Na základe konvergenčného programu na rok 2020 sa plánuje, že deficit verejných financií Maďarska v roku 2020 dosiahne 3,8 % HDP, bude teda výrazne nad úrovňou referenčnej hodnoty 3 % HDP stanovenej v zmluve.

Plánované prekročenie referenčnej hodnoty stanovenej v zmluve je v roku 2020 výnimočné, keďže je dôsledkom prudkého hospodárskeho poklesu. Vzhľadom na vplyv pandémie COVID-19 sa v prognóze Komisie z jari 2020 predpokladá, že v roku 2020 dôjde k poklesu reálneho HDP o 7 %.

Na základe prognózy Komisie z jari 2020, v ktorej sa predpokladá, že deficit v roku 2021 zostane nad úrovňou 3 % HDP, nie je plánované prekročenie referenčnej hodnoty stanovenej v zmluve dočasné.

Celkovo je plánovaný deficit v roku 2020 výrazne nad referenčnou hodnotou 3 % HDP stanovenou v zmluve. Plánované prekročenie sa považuje za výnimočné, ale nie dočasné, ako sa vymedzuje v zmluve a v Pakte stability a rastu. Z analýzy teda vyplýva, že *prima facie* kritérium deficitu, ako je vymedzené v zmluve a nariadení (ES) č. 1467/97 nie je splnené.

3. DLHOVÉ KRITÉRIUM

Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa znížil zo 70,2 % v roku 2018 na 66,3 % v roku 2019. Vplyv rastu reálneho HDP a vysokého deflátoru HDP na zníženie dlhu – v oboch prípadoch na základe účinku menovateľa – viac než vykompenzoval nepatrný vplyv zosúladenia dlhu a deficitu na zvýšenie dlhu.

Z oznámených údajov vyplýva, že Maďarsko v roku 2019 dodržalo referenčnú hodnotu pre znižovanie dlhu, keďže rozdiel oproti referenčnej hodnote je -5,2 % HDP.

Analýza teda naznačuje, že na základe výsledných údajov za rok 2019 je dlhové kritérium splnené.

4. ZÁVAŽNÉ FAKTORY

V článku 126 ods. 3 zmluvy sa stanovuje, že ak členský štát nesplní požiadavky vyplývajúce z jedného alebo z oboch uvedených kritérií, Komisia pripraví správu. Uvedená správa „prihliadne tiež na to, či štátny deficit prekračuje štátne výdavky na investície a zohľadní všetky ostatné závažné faktory vrátane stavu hospodárskeho a rozpočtového výhľadu členského štátu na stredne dlhé obdobie“.

Uvedené faktory sú ďalej objasnené v článku 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97, v ktorom sa takisto stanovuje, že treba náležite zohľadniť „všetky ostatné faktory, ktoré sú podľa názoru dotknutého členského štátu závažné z hľadiska komplexného posúdenia súladu s kritériami deficitu a dlhu, a ktoré členský štát predložil Rade a Komisii“.

Ako sa uvádza v článku 2 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97, pokiaľ ide o kritérium deficitu, keďže pomer dlhu verejnej správy k HDP v roku 2020 prekračuje referenčnú hodnotu 60 % a nie je splnená dvojitá podmienka – t. j. že deficit zostane na úrovni blízko referenčnej hodnoty a že prekročenie referenčnej hodnoty preň stanovenej je dočasné –, uvedené závažné faktory nemožno zohľadniť v postupoch vedúcich k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu na základe kritéria deficitu v Maďarsku.

V súčasnej situácii je kľúčovým ďalším faktorom, ktorý treba zohľadniť v súvislosti s rokom 2020, hospodársky dosah pandémie COVID-19, ktorá má veľmi významný vplyv na rozpočtovú situáciu a do veľkej miery zneisťuje výhľad. Pandémia zároveň viedla k aktivácii všeobecnej únikovej doložky.

4.1. Pandémia COVID-19

Pandémia COVID-19 spôsobila významný hospodársky šok, ktorý má výrazný negatívny vplyv na celú Európsku úniu. Následky, pokiaľ ide o rast HDP, budú závisieť od trvania pandémie aj opatrení prijatých vnútroštátnymi orgánmi, ako aj na európskej a celosvetovej úrovni s cieľom spomaliť jej šírenie, chrániť výrobné kapacity a podporiť agregátny dopyt. Členské štáty už prijali alebo prijímajú rozpočtové opatrenia s cieľom zvýšiť kapacitu svojich systémov zdravotnej starostlivosti a poskytnúť pomoc tým jednotlivcom a odvetviam, ktorých pandémia obzvlášť zasiahla. Prijali sa aj významné opatrenia na podporu likvidity a iné záruky. Po získaní podrobnejších informácií príslušné štatistické orgány preskúmajú, či tieto opatrenia majú bezprostredný vplyv na saldo verejných financií. Uvedené opatrenia spolu s poklesom hospodárskej činnosti povedú k podstatnému zvýšeniu deficitu verejných financií a dlhových pozícií.

4.2. Strednodobá hospodárska pozícia

Pred vypuknutím pandémie COVID-19 maďarské hospodárstvo smerovalo po rokoch mimoriadneho rastu k postupnému spomaleniu. V prognóze Komisie zo zimy 2020 sa očakávalo, že rast reálneho HDP klesne zo 4,9 % v roku 2019 na 3,4 % v roku 2020 a na 2,8 % v roku 2021. Pandémia COVID-19 situácia radikálne zmenila. Opatrenia na zamedzenie šírenia nákazy z krátkodobého hľadiska výrazne obmedzujú hospodársku činnosť. Hĺbku a dĺžku recesie je v tomto momente ťažké posúdiť, ale prvé ukazovatele naznačujú rýchly pokles hospodárskej činnosti a zamestnanosti. Prognóza Komisie z jari 2020 vychádza z predpokladu, že sanitárne opatrenia budú z veľkej časti zrušené do tretieho štvrtroku 2020, čo umožní oživenie produkcie. Predpokladá sa, že reálny HDP Maďarska v roku 2020 klesne o 7 %. Miera nezamestnanosti by sa mala zvýšiť z 3,4 % v roku 2019 na priemernú úroveň 7 % v roku 2020. Ide o zmierňujúci faktor pri posudzovaní dodržiavania kritéria deficitu Maďarskom v roku 2020.

Tieto prognózy však sprevádza mimoriadne vysoký stupeň neistoty. Hlavným zdrojom neistoty je trvanie pandémie a opatrení na zamedzenie jej šírenia.

4.3. Strednodobá rozpočtová pozícia

Maďarsko od júna 2018 podliehalo po sebe nasledujúcim postupom pri značnej odchýlke. Rada odvtedy dvakrát ročne vydáva odporúčania, na ktoré Maďarsko nereagovalo účinnými opatreniami, pričom sa opakovane značne odchyľilo od odporúčaného postupu úprav.

Maďarsku sa 14. júna 2019 odporučilo zabezpečiť, aby nominálna miera rastu čistých primárnych verejných výdavkov v roku 2019 neprekročila 3,3 % („referenčná hodnota pre výdavky“), čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 1,0 % HDP². Celkové posúdenie poukazuje na značnú odchýlku od odporúčaného postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa v roku 2019 a v rokoch 2018 a 2019 posudzovaných spolu.

V konvergenčnom programe sa uvádzajú informácie o nových opatreniach na zamedzenie šíreniu pandémie a na podporu hospodárstva. Na základe konvergenčného programu sa odhaduje, že politické opatrenia, ktoré boli doteraz prijaté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu pandémie COVID-19, majú v roku 2020 vplyv na rozpočet vo výške 2,8 % HDP. Tieto opatrenia sú však plne financované prerozdelením výdavkov v rámci rozpočtu, z rezerv a z nových daní. Zmierňujúce opatrenia zahŕňajú opatrenia na podporu trhu práce, daňové úľavy pre podniky a náklady súvisiace s núdzovou situáciou v oblasti zdravia. Oznámené boli dodatočné opatrenia na podporu oživenia (1,4 % HDP) a podporu trhu práce (0,4 % HDP), ktoré však zatiaľ neboli prijaté. Celkovo, zatiaľ čo celkové príjmy zostávajú v porovnaní s rokom 2019 nezmenené, očakáva sa výrazný rast bežných výdavkov, ktorý bude len čiastočne kompenzovaný znížením kapitálových výdavkov.

V roku 2021 sa podľa konvergenčného programu očakáva pokles deficitu na 2,7 % HDP. Očakáva sa, že oživenie daňových príjmov bude mierne, zatiaľ čo bežné výdavky by sa mali znížiť, zatiaľ čo verejné investície by mali prudko vzrásť, a to aj vďaka podpore z finančných prostriedkov Únie. V strednodobom horizonte sa v konvergenčnom programe plánuje zníženie deficitu na 2,2 % v roku 2022 a na 1,6 % HDP v roku 2023 a 1,0 % HDP v roku 2024. Tieto plány sú založené na makroekonomických predpokladoch, ktoré počítajú v rokoch 2022 – 2024 s priemerným rastom reálneho HDP na úrovni približne 4,4 %.

4.4. Strednodobá pozícia dlhu verejnej správy

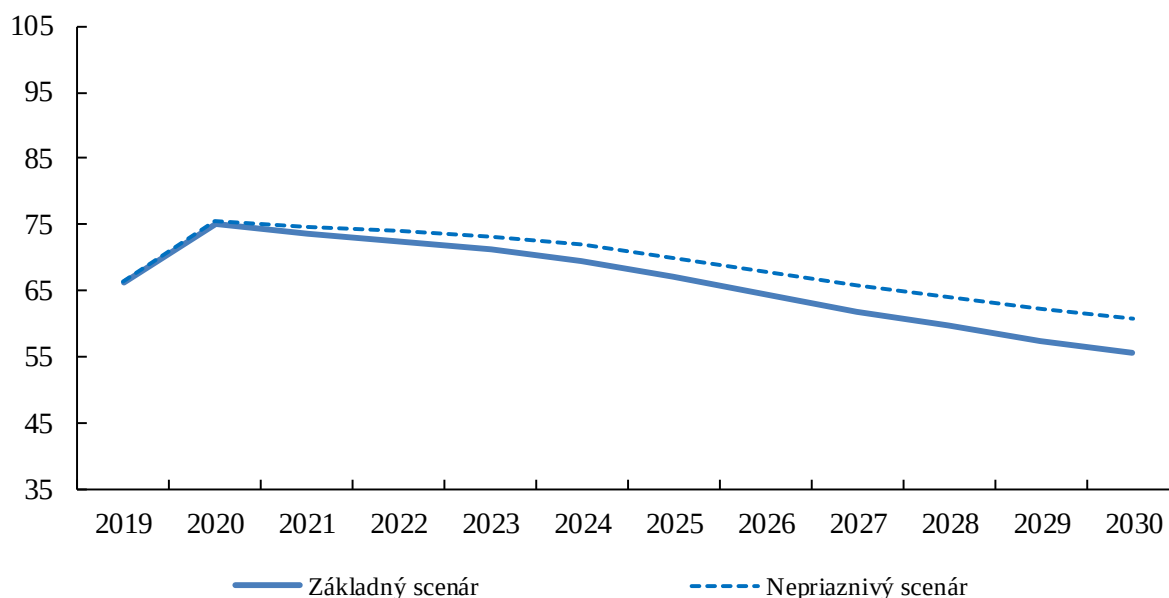
Na základe prognózy Komisie z jari 2020 by sa mal dlh verejnej správy zvýšiť zo 66,3 % HDP v roku 2019 na 75,0 % v roku 2020.

V rámci prognózy Komisie z jari 2020 bola aktualizovaná analýza udržateľnosti dlhovej služby. Z uvedenej analýzy vyplýva, že dlhová pozícia je v strednodobom horizonte aj naďalej udržateľná, a to aj vzhľadom na dôležité zmierňujúce faktory (vrátane dlhového profilu). Zatiaľ čo pozícia dlhu verejnej správy sa v dôsledku krízy vyvolanej ochorením COVID-19 zhoršila, podľa základného scenára sa očakáva, že pomer dlhu k HDP by mal mať v strednodobom horizonte udržateľnú (klesajúcu) trajektóriu³.

² Odporúčanie Rady zo 14. júna 2019 s cieľom napraviť značnú zistenú odchýlku od postupu úprav smerom k strednodobému rozpočtovému cieľu v Maďarsku (2019/C 210/02) (Ú. v. EÚ C 210, 21.6.2019, s. 4).

³ Základný scenár vychádza z prognózy Komisie z jari 2020. Po roku 2021 sa predpokladá postupná úprava fiškálnej politiky v súlade s rámcami EÚ pre hospodársku a fiškálnu koordináciu a dohľad. Rast reálneho HDP sa prognózuje podľa tzv. metodiky EPC/OGWG T + 10. Rast (reálneho) skutočného HDP je poháňaný jeho potenciálnym rastom a je ovplyvnený všetkými zvažovanými dodatočnými fiškálnymi úpravami

Graf 1: Pomer dlhu verejnej správy k HDP, Maďarsko, v % HDP

Zdroj: útvary Komisie

4.5 Iné faktory, na ktoré upozornil členský štát

Maďarské orgány zaslali 11. mája 2020 list, v ktorom v súlade s článkom 2 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1467/97 uviedli závažné faktory. V analýze uvedenej v predchádzajúcich oddieloch sa už vo všeobecnosti rozobrali kľúčové faktory, ktoré predložili orgány.

5. ZÁVERY

Podľa konvergenčného programu by deficit verejných financií Maďarska mal v roku 2020 dosiahnuť 3,8 % HDP, čo je výrazne nad referenčnou hodnotou 3 % HDP stanovenou v zmluve. Plánované prekročenie referenčnej hodnoty sa považuje za výnimočné, no nie dočasné.

Hrubý dlh verejnej správy bol na konci roka 2019 na úrovni 66,3 % HDP, čiže nad referenčnou hodnotou 60 % HDP stanovenou v zmluve. Maďarsko v roku 2019 dodržalo referenčnú hodnotu pre znižovanie dlhu.

V súlade so zmluvou a s Paktom stability a rastu sa v tejto správe skúmajú aj závažné faktory. Ako sa uvádza v článku 2 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97, pokiaľ ide o dodržiavanie súladu s kritériom deficitu v roku 2020, keďže pomer dlhu verejnej správy k HDP v roku 2020 prekračuje referenčnú hodnotu 60 % a nie je splnená dvojitá podmienka – t. j. že deficit zostane na úrovni blízko referenčnej hodnoty a že prekročenie referenčnej hodnoty preň

(prostredníctvom fiškálneho multiplikátora). Predpokladá sa, že inflácia sa postupne priblíži k 2 %. Predpoklady úrokových sadzieb sú stanovené v súlade s očakávaniami finančného trhu. V prípade nepriaznivého scenára sa v porovnaní so základným scenárom (počas prognózovaného obdobia) predpokladajú vyššie úrokové sadzby (o 500 bázičných bodov) a nižší rast HDP (o –0,5 percentuálneho bodu).

stanovenej je dočasné –, uvedené závažné faktory nemožno zohľadniť v postupoch vedúcich k rozhodnutiu o existencii nadmerného deficitu na základe kritéria deficitu v Maďarska.

Celkovo z analýzy vyplýva, že kritérium deficitu, ako je vymedzené v zmluve a nariadení (ES) č. 1467/1997, nie je splnené.